

Fondator: Gheorghe Doran

Cenăzeanul

asociația
culturală
concordia
c e n a d

Periodic de opinie și informare socio-culturală • Anul XIX (2012) nr. 6

Ziua Asociației Culturale „Concordia” Cenad - 10 noiembrie 2012

Din cuprinsul acestui număr:

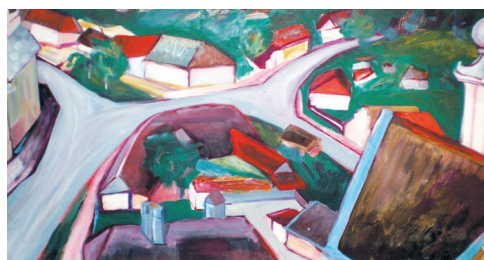
● Gânduri de sărbători ● Cenadul în 2013 și 2014 ● Sărbătoare culturală ● Comunitatea germanilor originari din Cenad ● „Tineretul nu are timp să-și caute strămoșii...” ● Stema Cenadului ● „Lada cu zestre” - ediția a VI-a ● Agenda cultural-sportivă pentru 2013 ● O lucrare monografică de excepție ● Carte în atenția mass-media ● Curajul la cenăzeni ● Haiducii de pe Mureș ● Sfaturi de sezon pentru gospodarii cenăzeni ● Rețete c/ă la Cenad ● Poezie în grai cenăzean ● Pelerinaj la Locurile Sfinte (IV) ●

Leon Vreme
Peisaj din turn

Ion Mercea
Panoramă din Cenad

Marilena Preda-Sânc
Vedere din turn

Gânduri de sărbători

Atmosfera sărbătorilor are farmecul ei; încă de la începutul lunii decembrie, numită LUNA CADOURILOR, inima noastră își mărește pulsul cu câteva bătăi pe secundă. Este firesc să fie așa căci ne întâlnim cu evenimente ce ne aduc în viață un plus de culoare. Pentru aceasta, cum este și obiceiul, ne facem planuri, ne pregătim. După ce ne aplecăm cu răbdare, alături de cei mici, să-i învățăm să-și așeze încălțările la

timpul și locul potrivit, ca să fie găsite de dăruitorul Sfânt Nicolae, parcă ne ridicăm cu întreaga noastră ființă spre cerul de iarnă care, pe lângă fulgii imaculați, ne îmbie cu marele dar: Nașterea Pruncului Iisus, Crăciunul.

Așezată la capătul unui an ce-l încheiem și în pragul unui nou an, pe care cu multă speranțe de bine îl așteptăm, această sărbătoare întrece în miezul ei toată luna cadourilor. De unde acest sentiment?

De marile praznice, simțirea noastră se trezește din starea obișnuită, cotidiană, căci se întâmplă ceva. Acest „ceva“ nu este decât sentimentul de imitație pe care noi, oamenii, vrem, în mică măsură, să copiem un model unicat, darul pe care Dumnezeu Tatăl îl face omenirii: nașterea lui Dumnezeu ca om.

Locul în care a fost aleasă venirea în lume a fost unul cât se poate de modest: peștera unde erau adăpostite animalele. Împăratul cerului și al pământului, dar mai presus de atât, al inimilor fără de număr pe care le-a cucerit cu smerenia Sa, cu blândețea Sa, cu bunăvoința Sa și cu acceptarea liberă din partea celor care li S-a oferit, ne este dăruit în noaptea mirifică a Crăciunului.

Având acest măreț model de dăruire, eu, omul, vreau să mă aseamăn cu Cel ce dăruiește. Acum este momentul să mă schimb și să nu mai fiu eu cel pe care-l știai zi de zi; și ce fac pentru aceasta: caut magazinele cele mai renumite, cu firme și mai renumite, cu prețurile cele mai bune, ochii îmi scanează mecanic zeci de spoturi de publicitate, nenumărate pliante, ca ceea ce voi dăruia să fie ce nu a mai fost până acum și aleg, și aleg... Dar oare, în marea grabă nu-mi scapă nimic?

Oare mi-am amintit că Iisus a venit în lume într-o familie, dintr-o mamă pământească și un Tată ceresc, cu un tutore ce-și pune viața în pericol doar ca să salveze „pruncul și pe mama Sa“. Familia mea unde este în această zi de sărbătoare? O am lângă mine sau suntem niște străini împrăștiați prin casă sau prin lume? Părinților le-am deschis oare ușa casei sau a sufletului, să ne umplem deopotrivă de căldura sărbătorii? Se spune că în zi de sărbătoare toate sporesc în intensitate; deopotrivă bucuria, dar și suferința. Cel ce nu are pe nimeni, azi se simte mai singur ca niciodată, iar cel bolnav, mai suferind ca oricând. Cine ne oprește să le spunem și lor SĂRBĂTORI FERICITE, căci Hristos pentru toată făptura S-a întrupat. Cine ne oprește să ne iertăm unii pe alții ca fii ai Tatălui ceresc, Cel ce face să răsară soarele Său și peste cei buni și peste cei răi.

La școală am învățat că există trei timpuri: trecut, prezent și viitor. Deși este unul singur, timpul este perceput în mod diferit, de la om la om, de la vârstă la vârstă, dimensiunea lui depinzând de starea de mai bună sau mai puțin bună dispoziție în care ne aflăm.

Atât de fragilă este existența prezentului încât ar trebui oprit timpul în loc, să putem spune: acesta este prezentul. Prezentul are preț de o clipă. Atâta doar. Ne place atât de mult să folosim expresia „în prezent“ și apoi să enumerăm fapte sau evenimente petrecute într-un trecut nu prea îndepărtat, sau la fel de bine să confundăm viitorul apropiat cu prezentul fără măcar să ne dăm seama unde este linia ce separă timpurile.

Prezentul are valoare de acțiune, însă nu una la întâmplare, ci cu folosirea unei experiențe din trecut a cărei proiecție va avea ecou în viitor. Iată cât de mare este valoarea prezentului pentru viitor. Așa după cum există trecut, există și viitor. Dacă primul este o perioadă de acumulare a cunoștințelor, a experiențelor, atunci viitorul este cel care va definitiva acțiunea noastră din prezent. Acum, când se apropie cumpăna anilor, vrem-nu vrem, simțim mai mult ca niciodată, apropierea între trecut și viitor, care se realizează în acest prezent fragil.

Doresc tuturor cititorilor acestor rânduri, familiilor lor, celor dragi și celor apropiați, dar și celor ce nu au reușit să ajungă să parcurgă conținutul acestor rânduri, ca Anul Nou să ne aducă schimbare în bine întru toate, neuitând că de dorim o schimbare aceasta întâi trebuie să se facă înăuntrul nostru,

Cu sincere simțăminte și urări de SĂRBĂTORI FERICITE ȘI LA MULȚI ANI,

Preot Gheorghe Covaci

**Publicație realizată cu sprijinul Consiliului Local Cenad
și al Primăriei comunei Cenad, județul Timiș (www.cenad.ro)**

Colegiul de redacție: Gheorghe Anuichi, Dușan Baiski, Slavka Bojin, Gheorghe Covaci, Dorin Dronca, Fodor Francisc, Gheorghe Ivașcu, Miroslav Marianuț, Milenco Iancov, Lucian Oprea, Ion Savu

Responsabilitatea pentru conținutul materialelor revine exclusiv autorilor.

Materialele se pot trimite prin e-mail: redactia.cenazeanul@gmail.com Anonimele nu se iau în considerare.

Tipografia ArtPress, str. Cermena 1, Timișoara 300110, tel. 0256 293 809, fax 0256 293 975.

ISSN 1222-5843

Cenadul în 2013 și 2014

Interviu cu dl Nicolae Crăciun,
primarul comunei

- Domnule Nicolae Crăciun, alegerile locale au trecut, lucrurile s-au reasezat în făgașul lor normal. Și fiindcă este final de an, cum arată starea națiunii... cenăzene după cele 12 luni?

- Anul 2012 a însemnat pentru comuna Cenad un an deosebit de bun din punct de vedere al investițiilor. În acest an a fost implementat proiectul în valoare de 2.500.000 euro și anume au fost asfaltate 11 km de străzi

și se află în prag de terminare lucrarea la creșă. Aceste aspecte nu au nicio legătură cu anul electoral 2012. Noi am încercat să ne facem cât mai bine treaba și, de asemenea, să terminăm anul fără datorii. În plus, a fost terminat terenul de sport cu nocturnă, care are foarte mulți solicitanți.

- Cenadul a fost aproape asfaltat și arată ca un oraș. Care este pasul următor, aceasta în ideea că doriți să asfaltați efectiv toate străzile comunei?

- Referitor la asfaltarea străzilor, această lucrare a fost realizată doar pe o lungime de 11 km din totalul de 32 km. Nu dorim să ne oprim aici cu respectiva lucrare, ci dorim s-o continuăm, dar trebuie menționat faptul că astfel de lucrări sunt costisitoare și necesită includerea lor într-un proiect care să poată obține o finanțare nerambursabilă, cu fonduri europene. Anul 2013 va însemna pregătirea acestui proiect, iar 2014-2020 este o perioadă în care Uniunea Europeană lansează noi măsuri de finanțare și vom încerca să obținem un asemenea ajutor financiar.

- Vă apropiați de finalizarea unui obiectiv important pentru viața comunei și anume o creșă. Ce ne puteți spune despre aceasta?

- Creșa este terminată în proporție de 95%, dar, din păcate, vremea rea a întrerupt lucrările. Această unitate poate adăposti 25 de copii, condițiile vor fi foarte bune, iar lucrările executate sunt de-o calitate deosebită, mai rar întâlnită la lucrări publice.

- Cenadul face parte din Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Deșeuri Timiș. Ce motivație a stat la baza înscrierii în această organizație?

- Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Deșeuri Timiș a fost înființată în ideea angajării unui operator regional de salubritate, pe de o parte, iar pe de altă parte pentru utilizarea depozitului de gunoi de la Ghizela. Comuna Cenad s-a înscris în această asociație datorită faptului că nu există în județul Timiș o altă groapă ecologică de gunoi, iar operatorul va avea obligația colectării, respectiv transportului gunoierului menajer la groapă. La

ora actuală, gropile de gunoi din mediul rural sunt închise. Unitatea noastră are propriul serviciu de salubritate, iar gunoiul este transportat la groapa ecologică de la Arad. În momentul în care va fi selectat operatorul regional, ne vom face calcule amănunțite, iar dacă vom considera că este benefic pentru populație operarea în noile condiții, vom accepta, dacă nu, vom ieși din această asociație, așa cum am ieșit și din asociația de apă-canal. Nu putem accepta doar niște tarife mărite fără o îmbunătățire a serviciilor de operare, fie ele de salubritate sau apă-canal.

- Grupul de Acțiune Locală „Triplex Confinium” este o altă organizație unde s-a înscris și Cenadul. Care sunt obiectivele acesteia și ce înseamnă pentru cenăzeni?

- Grupurile de acțiune locală (G.A.L.) sunt asociații care au fost constituite în vederea atragerii de fonduri europene. Aceste G.A.L.-uri sunt finanțate prin programul „Leader” al Uniunii Europene. Din G.A.L.-uri fac parte agenți economici, O.N.G.-uri, unități administrativ-

Cenad - Vedere de sus

teritoriale. Valoarea finanțării unui G.A.L. este de 2.800.000, din care 300.000 euro reprezintă finanțarea structurii de funcționare, iar 2.500.000 reprezintă finanțarea proiectelor în cadrul G.A.L. Mărimea unui G.A.L. este de 50.000 de locuitori. G.A.L.-ul „Triplex Confinium” are în componență 15 unități administrativ-teritoriale, O.N.G.-uri, firme private.

Pot depune proiecte în cadrul G.A.L.-ului „Triplex Confinium” toate primăriile, O.N.G.-urile, firmele private etc. ce-și au sediul în perimetrul acestui G.A.L. Cei 2.500.000 de euro prevăzuți pentru proiecte sunt împărțiți pe diferite măsuri de finanțare, stabilite prin contractul de finanțare semnat, măsuri care vizează dezvoltarea agroturismului, a agriculturii, dezvoltarea rurală etc. În situația în care în cadrul unei măsuri de finanțare sunt prevăzute cinci proiecte cu o valoare maximă de 50.000

Continuare în pag. 4

Urmare din pag. 3

euro, toți doritorii din cadrul G.A.L.-ului pot depune proiecte, dar numai cinci dintre acestea vor fi selectate și jurizate în vederea finanțării. Selectarea proiectelor se face de către o comisie stabilită de G.A.L., iar jurizarea, de către Agenția Teritorială.

În ceea ce privește implementarea proiectelor finanțate prin G.A.L. „Triplex Confinium“, aceasta nu poate depăși anul 2015. Comuna Cenad dorește să depună un proiect în cadrul Măsurii 322 - Dezvoltare rurală, proiect care nu poate depăși 200.000 euro. Acest proiect vizează realizarea de șanțuri pavate cu dale de beton, pentru scurgerea apelor pluviale.

- Care este situația căminului cultural în construcție?

- Lucrarea la căminul cultural este întreruptă din lipsa banilor constructorului. Ne aflăm în proces cu această firmă. În momentul în care se va termina procesul, vom demara din nou licitația pentru continuarea lucrărilor.

- Dar a parcului fotovoltaic?

- Parcurile fotovoltaice sunt la ora actuală la modă. Avem câteva solicitări pentru realizare a unui parc fotovoltaic, analizăm diferitele variante pe care le primim și anume, parteneriat public-privat, respectiv realizarea unui parc cu o capacitate care să acopere consumul de curent al unității sau cu o capacitate care să fie mai mare, iar curentul produs să fie vândut și încasările să acopere investiția într-un interval relativ scurt. Însă aceste investiții trebuie să fie în strânsă legătură cu bugetul local, prioritizarea lucrărilor fiind stabilită de Consiliul Local.

- Anul acesta, au fost mai multe incendii de vegetație. S-au găsit piromanii?

- Incendiile de vegetație au loc în fiecare an, persoanele care se ocupă cu astfel de lucrări probabil că sunt aceleași, dau foc și pleacă imediat, fiind foarte greu să le identifiți. Pentru astfel de acțiuni de stingere se cheltuiesc bani care nu pot fi recuperați prin aplicarea unor amenzi, lipsind autorul.

- Din pădure și din cubicuri se fură lemne. Ce măsuri s-au luat pentru a se stopa acest fenomen, știindu-se foarte bine că zona dintre dolmă și Mureș face parte din Parcul Natural Lunca Mureșului?

- Cubicurile din Cenad, precum și întreaga zonă de dincolo de dig, fac parte din Parcul Natural Lunca Mureșului. Din această zonă se fură și lemne și, desigur, suntem interesați a reduce acest delict. Reînființarea posturilor de poliție și repartizarea a patru lucrători la Cenad ne ajută foarte mult și în prezent sunt întreprinse măsuri, prin echipe mixte, care realizează controale în zonă.

- La ce proiecte vă gândiți pentru 2013?

- Pentru 2013 avem în vedere mai multe proiecte și anume: a) finalizarea lucrărilor la creșă; coloană apă; c) construcție piața agroalimentară; d) continuarea lucrărilor la Căminul cultural; e) turnat trotuare beton - 6 km.

- Ce le doriți cenăzenilor în noul an 2013?

Tuturor cenăzenilor le dorim sănătate, împlinirea dorințelor și un An Nou cât mai bun!

A consemnat: **Dușan Baiski**

Hotărâri ale Consiliului Local al comunei Cenad

De la precedenta apariție a revistei „Cenăzeanul“ și până la predarea la tipar a numărului de față, Consiliul Local a aprobat următoarele hotărâri:

Hotărârea nr. 25 din 29 octombrie 2012 privind rectificarea bugetului local Varianta a VIII-a;

Hotărârea nr. 26 din 29 octombrie 2012 privind rectificarea bugetului de venituri proprii și subvenții de la bugetul local Varianta a V-a;

Hotărârea nr. 27 din 29 octombrie 2012 privind desemnarea reprezentantului în Adunarea Generală a Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Deșeuri Timiș (ADID TIMIȘ);

Hotărârea nr. 28 din 29 octombrie 2012 privind trecerea în proprietatea privată a comunei a unor terenuri;

Hotărârea nr. 29 din 29 octombrie 2012 privind vânzarea terenurilor proprietatea privată a comunei Cenad aferent caselor cumpărate de proprietari în baza Legii nr. 112/1995;

Hotărârea nr. 30 din 29 octombrie 2012 privind modificarea art. 2 din Hotărârea Consiliului Local nr. 28 din 19 martie 2007;

Hotărârea nr. 31 din 26 noiembrie 2012 privind rectificarea bugetului local Varianta a IX-a;

Hotărârea nr. 32 din 26 noiembrie 2012 privind rectificarea bugetului de venituri proprii și subvenții de la bugetul local Varianta a VI-a;

Hotărârea nr. 33 din 26 noiembrie 2012 privind stabilirea măsurilor pentru pășunat pentru anul 2013, la nivelul comunei Cenad, județul Timiș;

Hotărârea nr. 34 din 26 noiembrie 2012 privind trecerea în proprietatea privată a comunei a unor terenuri;

Hotărârea nr. 35 din 26 noiembrie 2012 privind dezlipirea imobilului situat în comuna Cenad nr. 1845 și nr. 1845/A înscris în CF 401356 Cenad;

Hotărârea nr. 36 din 26 noiembrie 2012 privind aprobarea Agendei cultural-sportive pe anul 2013;

Hotărârea nr. 37 din 26 noiembrie 2012 privind vânzarea terenului proprietatea privată a comunei Cenad;

Hotărârea nr. 38 din 5 decembrie 2012 privind aprobarea denumirii unității școlare din Cenad în Școala Gimnazială comuna Cenad.

Facem precizarea că documentele în cauză se pot consulta pe larg fie la sediul Primăriei Cenad, fie pe site-ul oficial al instituției: www.cenad.ro.

Miroslav Marianuț

Sărbătoare culturală

Cenăzenii și invitații lor au sărbătorit sâmbătă, 10 noiembrie, o nouă ediție a Zilei Asociației Culturale „Concordia” Cenad. Evenimentul s-a desfășurat în primitoră sală de consilii a Primăriei din localitate, principalul organizator și, totodată, moderatorul întâlnirii fiind noul președinte al organizației, ing. Gheorghe Ivașcu. În deschidere, s-a propus un moment de reculegere în meoria fostului președinte al „Concordiei”, prof. Gheorghe Doran, trecut la cele veșnice în iunie a.c.

În prima parte, Gh. Ivașcu a prezentat programul, dar și pe invitații din Variaș, Sănnicolau Mare, Dudeștii Noi și Timișoara. A luat apoi cuvântul Nicolae Crăciun, primarul comunei Cenad, care a apreciat activitățile Asociației „Concordia” și a reiterat disponibilitatea Consiliului Local și a Primăriei Cenad de a sprijini logistic și financiar activitățile culturale ce servesc în primul rând comunitatea locală. În finalul intervenției sale, a prezentat pe scurt lucrarea de o excepțională valoare, tipărită în două elegante și cuprinzătoare volume privind genealogia șvabilor cenăzeni, intitulată „*Ortssippenbuch der katholischen Pfarrgemeinde – Tschanad/Cenad im Banat. 1764-2007*” (Nürnberg, 2007), a cenăzencei Brunhilde Hinkel, stabilită în Germania. A urmat sesiunea de comunicări științifice pe diverse teme istorice, culturale și pedagogice, susținute în mare parte de proiecții video. Au prezentat lucrări: *Sănnicolau Mare* - Ioan Pacev, prof. Velcssov Pall Margareta și Karacsonyi Zoltan; *Variaș* - prof. Mihaela Zamfir, dr. prof. Florin Zamfir și ing. Miroslav Rosici; *Dudeștii Noi* - prof. Geo Galetaru; *Timișoara* –

fiecare câte-o poezie proprie, lucrări aplaudate de către cei prezenți. Amândoi copiii au primit din partea primarului N. Crăciun câte-un cadou simbolic, respectiv cărți și dulciuri.

În pauză, a fost vernisată expoziția filatelică, cu o serie de exponate de valoare din colecțiile particulare ale lui Ioan Pacev (Sănnicolau Mare) și Gheorghe Anuichi (Cenad).

Partea a doua a fost rezervată în mare măsură unei lansări de carte: „*Cenad – Studii monografice*”, scrisă de Dușan Baiski și a cărei tipărire, în 500 de exemplare, a fost finanțată integral de către Consiliul Local și Primăria Cenad. Pentru a nu distrage atenția celor prezenți în timpul sesiunii de comunicări și al celorlalte elemente din program, mulți venind special pentru acest moment, cartea a fost adusă în sală cu puțin înainte de lansare. Lucrarea, în condiții grafice deosebite, a fost prezentată de istoricul dr. Ioan Hațegan, originar din Cenad, primul care a citit integral cartea înainte de a fi publicată și cel care a și scris textul de pe coperta IV a volumului. Tot despre carte a vorbit și scriitorul profesionist prof. Geo Galetaru, originar tot din Cenad. Așa cum se obișnuiește în asemenea momente, autorul a acordat autografe.

În final, în prezența artistului plastic profesionist Sorin Nicodim din Timișoara, a fost vernisată expoziția de artă plastică din cadrul Cercului de pictură din Cenad, condus de artistul plastic profesionist, prof. Lucian Nicolae Oprea (Cenad).

Dacă ar fi să tragem o concluzie (desigur, organizatorii ar fi cei mai în măsură să o facă, fiind vorba de intențiile și așteptările lor), atunci putem spune că a fost o ediție reușită, dovadă fiind programul bogat și divers, dar și asistența care a umplut sala de consilii până la refuz.

prof. Ioan Traia (Muzeul Satului Bănățean) și istoricul dr. Ioan Hațegan, președintele fondator al Societății Culturale Banatul.

Printre cei prezenți s-au numărat și preoții Gheorghe Covaci, Rada Arsin și Daniel Groza, acesta din urmă până de curând fostul paroh romano-catolic al Cenadului, venit tocmai de la Chișinău-Criș, legat fiind sufletește de comunitatea pe care a păstorit-o vreme de 18 ani.

Înainte de finalul primei părți, prof. Slavka Bojin, directorul Școlii Generale din Cenad, a prezentat doi dintre elevii săi, Diana Diaconescu și Paul Covaci, aceștia citind

Evenimentul a fost semnalat de săptămânalul timișorean „Agenda” și de cotidianul „Renașterea bănățeană”, de portalul bănățean www.banaterra.eu, dar și de site-urile: www.tion.ro, www.goldfmromania.ro, www.ziare-pe-net.ro, www.realitatea.net, www.actualitati.net, www.aradon.ro.

Dușan Baiski

Comunitatea germanilor originari din Cenad

Organizația obștească a cenăzenilor din Germania (*Heimatortsgemeinschaft Tschanad*) a fost constituită cu scopul de a organiza întreaga activitate a germanilor care au plecat din Cenad, de a ține evidențe stricte și corecte despre fiecare membru al ei, de a evoca fapte și întâmplări din cei peste 260 ani de când strămoșii noștri s-au așezat pe aceste locuri, de a organiza toate activitățile asociației, ce se desfășoară în prezent în Germania și în restul lumii.

Comunitatea Germanilor originari din Cenad a fost constituită în 1983, la Erlenbach.

În fiecare an, în luna septembrie, foști consăteni din Cenad se întâlnesc la Nürnberg.

În anii cu soț, de Rusalii, toți șvabii din Banat (partea din România) se întâlnesc la Ulm.

Evidența (data nașterii, în cazul femeilor numele avut anterior, adresa actuală, copii, data căsătoriei, nr. de

Conducerea asociației cenăzenilor se alege din patru în patru ani de către membrii ei. Actualmente, aceasta se compune din:

Pauline Huschitt - președintă;
Alfred Zillich-Balthasar - vicepreședinte;
Elisabetha Jung - relații publice;
Brunhilde Hinkel - casier;
Josef Schüssler - cenzor;
Johann Zillich - cenzor.

Pauline Huschitt
Președinta Comunității Cenăzenilor

„Tineretul nu are timp să-și caute strămoșii...”

Interviu cu dna Brunhilde Hinkel

Imagini de la întâlnirea din 29 septembrie, 2012, de la Nürnberg.

telefon etc.) fiecărui membru al organizației, în orice colț din lume se află, este ținută pe calculator de dna Brunhilde Hinkel. Evenimentele, programul cultural care are sau va avea loc și desfășurarea lui se publică în ziarul „Banater Post” la München, care apare de două ori pe lună și ne ține la curent.

Nu uităm niciodată de unde am plecat și, dacă alte tulburări istorice nu se vor mai întâmpla, noile generații de cenăzeni vor ști să prețuiască trecutul așa cum se cuvine.

Oriunde ne aflăm pe acest glob pământesc, suntem mândri de consătenii români, maghiari, sârbi și germani, de „Cenadul nostru”. Ne revedem cu plăcere în locul de baștină, consăteni, foști vecini, colegi de lucru, colegi de clasă și prieteni. Din sufletul germanilor plecați din Cenad nu se va șterge amintirea acestor locuri de care ne leagă atâtea realizări.

Asociația noastră are în prezent peste 200 de membri abonați la ziarul din München, publicație ce apare în limba germană. Actualii membrii trăiesc în: Germania, Austria, Franța, Elveția, Anglia, Canada, America și România.

- Stimată doamnă Brunhilde Hinkel, sunteți cenăzeancă?

- Sunt cenăzeancă, m-am născut la Cenad în anul 1940, din părinți de origine etnică germană. Strămoșii mei au fost toți de origine germană. Din partea tatălui, strămoșii mei și-au schimbat domiciliul din Lorena (acum în Franța) în Banat, iar strămoșii din partea mamei au venit din Germania. Am spus și-au schimbat domiciliul (de ce oare?). În secolul al XVIII-lea, aproape toată Europa a fost un mare imperiu și ei doar sau mutat dintr-o parte a imperiului în cealaltă parte.

- Mulți tineri din Cenad cred astăzi că doar românii sunt cenăzeni. Care este părerea dvs.?

- Eu cred că toți cei care s-au născut și au trăit zeci de ani în Cenad sunt cenăzeni. Eu cel puțin nu am negat niciodată dacă m-a întrebat cineva de unde vin. Eu am trăit la Cenad până la vârsta de 49 de ani, cu excepția anilor din Bărăgan. Am multe amintiri foarte frumoase din Cenad. Am lucrat în cadrul comerțului, astfel că am avut relații de

serviciu cu toate națiile din Cenad, cu care m-am înțeles foarte bine. I-am respectat și am fost respectată. Și soțul meu, care a fost veterinar în Cenad, la fel a avut relații de serviciu cu toate națiile.

- **Ați publicat o lucrare monumentală, de peste 1.000 de pagini, în două volume apărute într-o formă grafică de calitate. Despre ce este vorba?**

- Din cărțile pe care l-am scris vreau ca populația germană să-și cunoască strămoșii și originile fiecărei familii, care de unde a venit în Banat. Totodată, din aceste cărți reiese câte suferințe au avut familiile de atunci. De multe ori, dintr-un număr de 10-15 copii au trăit numai unul sau doi. Și acești oameni au avut suflet și și-au iubit copii. De multe ori au murit mama și trei-patru copii într-un an.

- **Ce anume v-a determinat să scrieți o asemenea carte?**

- Am fost contabilă, deci cineva căruia i-a plăcut să caute greșeli. Printr-un articol din ziarul „Banater Post” se căutau oameni care vor să prelucereze datele din matricolele bisericilor. Am început să scot pe cartoteci datele din matricole, an după an, prima dată căsătoriile, pe urmă nașterile și după aceea decesele. Datele de până la 1852 se găsesc la Stuttgart, pe microfilme. După ce am terminat, am început să caut de unde pot procura restul de date. Le-am obținut și am terminat cartea. Bineînțeles, mi-am cumpărat, prin Asociația noastră a cenăzenilor un program genealogic, dar și datele din România au costat ceva. Dna Pauline Huschitt, președinta noastră, m-a sprijinit și așa a apărut cartea prin asociația HOG.

- **Fără îndoială, volumul de muncă a fost impresionant. Care au fost etapele realizării acestei lucrări?**

- Am început să scot date prin 2001-2002. Programul pentru computer l-am cumpărat în anul 2004. Cartea a apărut la 15 septembrie 2007. Între timp, am fost de două ori în România după date.

- **Cum au reacționat conașionalii dvs. citind-o, altfel spus, care a fost feed-back-ul?**

- Am primit multe scrisori de mulțumire din partea cenăzenilor, mai ales de la oamenii bătrâni, care răsfoiesc și găsesc multe lucruri pe care nu le-au știut. Tineretul nu are timp să-și caute strămoșii, dar omul când ajunge la o oarecare vârstă își caută rădăcinile.

- **În viața fiecărui om există amintiri frumoase și mai puțin frumoase legate de o anumită comunitate, de o anumită localitate. Pentru dvs. care este amintirea cea mai plăcută legată de Cenad?**

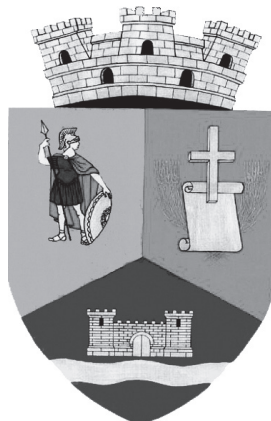
- Am amintiri frumoase din Cenad, de care îmi place să-mi amintesc și nu le voi uita niciodată, dar sunt și multe neplăcute. Aceasta este viața omului, o dată e frumoasă, cu soare, altădată cu nori.

- **Ce le transmiteți cenăzenilor din Cenad și de peste hotare pentru noul an?**

- Eu, din partea tuturor cenăzenilor din Nürnberg, le doresc tuturor celor din Cenad sărbători fericite și „La mulți ani”!

A consemnat: **Dușan Baiski**

Stema Cenadului

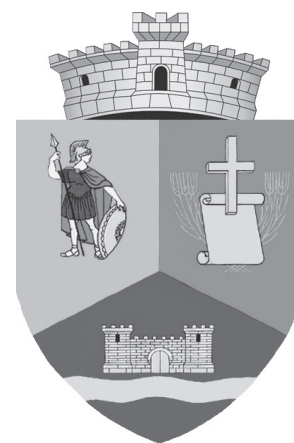

Stema oficială a Cenadului a luat-o de la capăt cu aprobările, aceasta după ce varianta deja aprobată (imaginea din stânga) de către Consiliul Local Cenad și Consiliul Județean Timiș, a zăcut ani de zile în sertarele celor care trebuiau să dea avizul final. Între timp, s-a schimbat legislația în domeniu, astfel că atunci când a ajuns la rând spre aprobare, stema inițială nu mai corespundea noilor canoane

legislative. Comisia Națională de Heraldică, Genealogie și Sigilografie (C.N.H.G.S.) a respins-o, iar Direcția Generală pentru Relația cu Comunitățile Locale, prin Direcția pentru Administrare Publică Locală, a trimis Primăriei Cenad, pe 20 iunie 2012, o adresă în care scrie: „Vă rugăm să analizați această documentație, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 25/2003, ținând cont și de faptul că scutul trebuie să aibă o coroană murală din argint cu un turn crenelat care semnifică faptul că localitatea are rangul de comună. După avizarea stemei comunei Cenad de către Biroul Zonal pentru Heraldică Teritorială Cluj și C.N.H.G.S., Ministerul Administrației și Internelor va elabora proiectul de Hotărâre a Guvernului.”

Într-o viitoare ședință, Consiliul Local va pune în discuție noua propunere de stemă, care să țină cont de recomandările făcute. Drept urmare, începând cu numărul de față, revista „Cenăzeanul” are pe frontispiciu noua stemă, cu un singur turn crenelat pe coroana murală de deasupra scutului (imaginea din dreapta).

Vă reamintim semnificațiile desenelor din cele trei sectoare ale scutului, așa cum le-a descris autorul stemei, Octavian Dogariu. Prima secțiune face trimitere la antichitate, la vremurile de glorie romană, localitatea având rolul de a controla traficul interprovincial pe râul Mureș secole de-a rândul, rolul de graniță și vamă păstrându-l până în zilele noastre; secțiunea a doua face trimitere la rolul de centru creștin și cultural al localității, cu episcopie și școală atestate încă din secolul al XI-lea, precum și bogățiile din câmpia pe care se află; secțiunea a treia face trimitere la trecutul de cetate și oraș, când, luându-și numele de la râul Mureș, se numea Urbs Morisena.

Dușan Baiski

„Lada cu zestre“ - ediția a VI-a 2012

Sâmbătă și duminică, 29 și 30 septembrie 2012, Centrul de Cultură și Artă al Județului Timiș, cu sprijinul Consiliului Județean Timiș, a găzduit la Timișoara cea de-a VI-a ediție a festivalului la nivel județean „Lada cu zestre“. Dat fiind faptul că rezultatele ne-au parvenit abia după publicarea nr. 5 al revistei „Cenăzeanul“, vi le putem oferi abia acum.

Moment din trecutul Cenadului. Colecția foto: Rodica Pitic

La competiție au participat peste 5.000 de artiști din mai multe domenii: dansuri populare mixte, dansuri de bărbați, dansuri de femei, orchestre populare, tarafuri populare, grupuri de instrumentiști, soliști instrumentiști, soliști vocali, coruri mixte, grupuri corale, proză, poezie în grai, creatori populari: pictură pe pânză, pictură pe lemn, pictură pe sticlă, cusături, broderii, costume populare de toate genurile, sculptură în lemn, olărit, artă culinară, alte genuri: fanfare, teatru popular etc. Unul dintre meritele acestui festival-concurs este stimulentele care a dus la revitalizarea și înființarea de noi formații și descoperirea de noi artiști și tinere talente. Deja devenind tradiție și la Cenad, așa cum am mai spus, localitatea noastră fiind la a cincea participare, am fost reprezentați la artă culinară de: Georgeta Cucu (premiul special al juriului pentru preparatul culinar „Rață pe varză“), Slavka Bojin (premiul special al juriului pentru produsul de patiserie specific sârbesc „Cesniță“, prăjitură tradițională de Crăciunul ortodox sârb), Ștefan Maxim (locul I pentru preparatul culinar „Papricaș de somn“) și Grupul coral al Bisericii Ortodoxe Române, dirijat de Ioan Dogojie (locul II). Felicitări participanților!

Așa cum Centrul de Artă și Cultură a reușit să descopere noi talente și a reușit, s-a dovedit că și Cenadul are talente, dar încă nedescoperite în totalitate în toate domeniile. Ca atare, dragi cenăzeni, scoateți lada cu zestre la vedere, nu o țineți ascunsă, fiindcă nu vă va fi de niciun folos!

Dorin Dronca, bibliotecar

Agenda cultural-sportivă pentru 2013

Marți, 26 noiembrie 2013, Consiliul Local Cenad a supus dezbaterii și a aprobat o serie de hotărâri, printre care și H.C.L. nr. 36 privind aprobarea agendei cultural-sportive pe anul 2013, bazată pe referatul lui Dorin Dronca, referent cultural. La rândul său, documentul în cauză a ținut cont în primul rând de acele manifestări ce promovează Cenadul și cenăzenii (potrivit strategiei comunale) și care au cel mai mare impact asupra vieții și spiritului comunității locale, iar în al doilea rând, de istoricul și succesul unor acțiuni care s-au dovedit în timp a fi importante și eficiente.

Revista gratuită „Cenăzeanul“ va avea parte, pentru cele șase numere din 2013, de o finanțare totală de **4.000 de lei**. La rândul său, „Ghidul cenăzeanului pentru anul 2013“, care va ajunge gratuit în toate gospodăriile din Cenad, pentru a aduce la cunoștința cetățenilor statistica stării civile din 2012, pentru a populariza problematica asistenței sociale, a gospodăriei comunale, dar și taxele și impozitele pentru 2013 etc., are un buget de **2.500 de lei**. „Lada cu zestre“, acțiune menită să scoată la iveală și să promoveze la nivel local și județean valorile etnografice, gastronomice, cultural-artistice, literare etc. ale Cenadului, va putea conta pe un buget de **2.000 de lei**, alți **1.000 de lei** fiind așteptați ca și cofinanțare de la Consiliul Județean Timiș. Pentru 2013, a fost prevăzută și o tabără de pictură, cu un buget de **500 de lei**. Realizarea unui DVD cu titlul provizoriu „Cenadul virtual“, destinat

Orchestra Myworm Peter. Foto: colecția Johann Wunder.

promovării imaginii Cenadului, prevăzut și în bugetul lui 2012, dar amânat pentru 2013 din lipsă de timp (autorul, respectiv Dușan Baiski, preferând să finalizeze cea mai voluminoasă, pentru moment, istorie a Cenadului, „Cenad – Studii monografice“, dedicată comunei Cenad și fără nicio pretenție financiară ca drepturi de autor), va fi ajutată cu **2.000 de lei** și cu **500 de lei** de la C.J.T. Devenind emblemă a Cenadului, Festivalul Internațional de Tamburași va fi sprijinit cu **4.000 de lei**, alți **2.000 de lei** fiind așteptați de la C.J.T. Moment important în istoria

României și, implicit a Cenadului, ziua de 1 decembrie, Ziua Națională a României, va avea parte de manifestări care vor fi sprijinite financiar cu **1.000 de lei**. În fine, seria evenimentelor culturale cenăzene se încheie cu Festivalul de colinde, pentru care C.L. Cenad a alocat **1.000 de lei**, așteptându-se alți **500 de lei** din partea C.J.T.

Potrivit tradiției, la sfârșit de an școlar sunt premiați cei mai buni elevi ai Cenadului, pentru aceasta fiind prevăzut un buget de **5.000 de lei**. N-au fost uitate nici bunicile, mamele, surorile, pentru acțiunile dedicate Zilei Internaționale a Femeilor fiind alocați **1.000 de lei**.

De sărbătoarea hramului lor, bisericile ortodoxă română (inclusiv biserica Mănăstirii Morisena), ortodoxă sârbă, greco-catolică și romano-catolică vor primi fiecare câte **1.500 de lei**.

Handbal la Cenad. Echipa din Cenad împreună cu Hansi Schmidt din Teremia Mare, ajuns campion european și mondial cu selecționata Germaniei.

Foto: colecția Johann Wunder.

Tinerii cenăzeni se vor bucura și ei de sprijinul financiar al comunității. Astfel, pentru cel mai popular sport, fotbalul, s-a alocat suma de **20.000 de lei**. De **500 de lei** va avea parte campionatul de minifotbal, acum existând la Cenad și un teren aferent acestui gen sportiv. Tenisul de masă va primi **1.000 de lei**, plus alți **500 de lei** de la C.J.T. Pescăriile private, Groapa și Mureșul vor permite organizarea unor concursuri de gen. Concursul de pescuit va beneficia, pentru premiere, de **1.000 de lei**, iar concursul „*Cea mai mare captură de pește pe Mureș*“, de **500 de lei**. Alte concursuri sportive vor avea parte de o finanțare de **1.000 de lei**, plus **500 de lei** de la C.J.T.

În total, Consiliul Local Cenad va aloca pentru agenda cultural-sportivă pentru anul 2013 suma de **54.500 de lei**, alți **5.000 de lei** fiind așteptați de la C.J.T.

Desigur, au mai fost și alte solicitări de finanțare, însă acestea nu au primit aviz favorabil în ceea ce privește un eventual sprijin financiar din partea C.L. și al Primăriei Cenad: Revelionul sârbesc 2013, Sărbătoarea Zăpezii, Vizita la un film 3D, Ziua Europei, Din „Sacul lui Moș Crăciun“ – cadouri pentru nevoiași, Pomul de Crăciun, Revelionul 2013-2014.

D. Baiski

O lucrare monografică de excepție

Apariția lucrării „*Cenadul – studii monografice*“ de Dușan Baiski (Editura ARTPRES, 2012) reprezintă un act cultural care se cere întâmpinat cu deferență și bucurie. El este un gest de solidaritate cu oamenii care au trăit și trăiesc în acest spațiu privilegiat, cu efortul lor social și spiritual de a-și afirma destinul și de a-l face cunoscut și altora. Lucrarea nu este o monografie propriu-zisă, și subtitlul ei fixează pertinent și exact intenția autorului: aceea de a oferi o imagine mozaică, în plină dinamică socială și culturală, a unei localități care emană o istorie și o spiritualitate inconfundabile. Sprijinindu-se pe documente arhivistice peremptorii, pe date și informații verificate, Dușan Baiski face o incursiune în istoria Cenadului și a cenăzenilor, beneficiind de o informație riguroasă, ceea ce-i permite o radiografiere exactă a unor aspecte semnificative din viața și istoria localității, aspecte pe care le tratează cu maximă competență și seriozitate. De altfel, acesta ni se pare a fi principalul atu al lucrării: studierea și valorificarea, cu acribie și discernământ, a miilor de informații și date pe care autorul le-a scos din anonimatul arhivelor și le-a pus în circulație în paginile lucrării sale, reactualizând trecutul și focalizându-l cu luciditate și, deopotrivă, cu evident spirit de empatie. Fiindcă, deși cartea se sprijină pe informația seacă și lipsită de sentiment, se simte la tot pasul vibrația afectivă a autorului, ce asigură acel liant nevăzut și inefabil între el și materialul faptic pe care-l „gospodărește“. Dușan Baiski este, înainte de toate, un fiu destoinic al Cenadului și, abia după aceea, cronicarul localității care l-a trimis în lume. Titlurile capitolelor sale vorbesc de la sine despre dimensiunile și coordonatele pe care s-a statornicit, în timp, istoria Cenadului și a cenăzenilor: „Problema germană“, „Blestemul frontierei“, „Sârbii sub Triada Imperiilor“, „Economia în pustă“, „Nemulțumiri în vreme de război“, „Corupție la vamă“, „Rebeli trimiși la Curtea Marțială“, „Pământul în cifre“, „Căi de comunicație“, „Deportați în Bărăgan“, „Viața politică“ etc. Avem, așadar, în față un tablou în plină mișcare, al unei istorii surprinse atât pe verticala timpului, cât și pe orizontala unei umanități confruntate adesea cu vitregiile și intemperiiile sociale ale vremii. Ceea ce impune, în solida și argumentata lucrare a lui Dușan Baiski dedicată Cenadului, este, așa cum deja am sugerat, documentația plină de acribie și seriozitate, cu alte cuvinte, meticulozitatea extraordinară a informării și utilizării informațiilor în corpul lucrării, ceea ce face ca imaginea trecutului (mai îndepărtat sau mai apropiat) să iradieze cu putere în prezent.

Stilul lucrării este sobru și concis, așa cum îi stă bine unei cărți de o asemenea factură, iar acest aspect conferă textului o deplină autenticitate. Dușan Baiski reușește să asigure echilibrul necesar între rigoarea științifică (fundamentală într-un demers de asemenea ținută și anvergură) și originalitatea conferită de ineditul datelor furnizate. Dacă mai adăugăm că textul lucrării este dublat

de o impresionantă iconografie, avem imaginea completă a unei lucrări, a cărei valoare se revendică dintr-o diversitate benefică de date și din conjugarea lor într-un mozaic cu ample rezonanțe istorice și sociale. Nu ne rămâne decât să salutăm cu satisfacție acest studiu monografic amplu, extrem de bine documentat și articulat, care poate constitui o premisă fertilă pentru o viitoare monografie de proporții a acestei comune din pusta bănățeană. Monografie pe care o așteptăm: Cenadul și cenăzenii o merită cu prisosință.

Geo Galetaru

Carte în atenția mass-media

„Cenad – Studii monografice“, scrisă de Dușan Baiski și tipărită în noiembrie 2012, la Editura „Artpress“ din Timișoara, cu sprijinul financiar integral al Consiliului Local și al Primăriei Cenad, a stârnit interesul mass-media. Astfel, la TVR Timișoara, realizatoarea TV Tania Țunaș l-a avut ca invitat în emisiunea sa în direct „Vezi... ce-ți dorești“, din 15 noiembrie, între 21,30 și 22, pe scriitorul Dușan Baiski. Desigur, în centrul atenției s-a aflat cartea, dar mai cu seamă ceea ce a existat dincolo de ea: munca de documentare, de scriere, relația sentimentală a autorului cu localitatea etc.

Un amplu material de prezentare a scris și istoricul Liubomir Stepanov în săptămânalul timișorean de limbă sârbă „Naša reč“ nr. 1190/7 decembrie 2012.

Iar cotidianul național de limbă germană „Allgemeine Deutsche Zeitung“ din București a acordat în cadrul suplimentului local „Banater Zeitung“, sub semnătura Ralucăi Nelepce, în nr. 5030/28 noiembrie 2012, un interviu de o pagină cu Dușan Baiski.

Cu toate că este vorba de o carte de studii istorice, revista „Orizont“, publicația lunară a Uniunii Scriitorilor din România – Filiala Timișoara, găzduiește în nr. 12/2012, pe pagina a doua, în cadrul rubricii „Documentar“, sub titlul „Provinciile eterne“, sub semnătura lui Cornel Ungureanu, reputat critic literar și liderul Filialei, un material generos, dedicat cărții lui Dușan Baiski.

Cităm din debutul acestuia: „Dușan Baiski a publicat cărți de poezie, proză, de eseu, de studii privind spațiul bănățean. Inițiator și director al programului digital Banaterra - Enciclopedia Banatului. E un autor bilingv, scrie în limbile română și sârbă. E un foarte activ traducător. Prin alte cărți, de publicistică vie, aparține actualității: a scris despre ultimele decenii ale Iugoslaviei și ale Serbiei pagini din care nu lipsesc adevăruri esențiale, nu o dată uitate de comentatorii politici. Sau «apolitici»“. Iată și finalul articolului: „Cum se oglindește Istoria României, istoria Europei în istoria satului numit Cenad? O cercetare vie, realizată sub semnul unei Enciclopedii a Banatului, în curs de elaborare. O mai bună definire a Europei Centrale poate porni și de la istoria, cultura, devenirea Cenadului.“

Curajul la cenăzeni

Da, despre curajul Cenăzenilor voiam să vă vorbesc, dar cum nu am în memoria mea prea multe fapte care să constituie obiectul unor astfel de destăinui, este posibil să-mi temperez pornirea intempestivă și să bat câmpii despre altceva. Cert e că bruma de curaj s-a oprit în fața celor cu bani sau cu funcții, asta și înainte și după mișcarea din 1989. Dealtfel, curajul s-a manifestat la cenăzeni aidoma celor de pe tot cuprinsul țării. Cu o populație pe care O.N.U. putea să fie geloasă, în sensul diversității ei, așezarea noastră, așa cum v-am mai spus, n-a avut nici un reprezentant care să vrea să fie autorul unor fapte de o nemăiîntâlnită temeritate. Măi, oameni buni, ca unul care a avut privilegiul să trăiască și alături de șvabi, n-am găsit nici la aceștia un portret cel puțin îndrăzneț, la fel cu al Hertei Müller. În istoria sa, Cenadul apare mai degrabă ca scenă desprinsă din operele lui Caragiale. Atunci când am pus bazele publicației „Cenăzeanul“, le-am sugerat colegilor mei să vină în paginile lui cu articole despre orice și oricine, mai puțin fapte cu iz politic. O singură dată s-a întâmplat. Atunci când Cenadul a fost vizitat de Ion Iliescu. Și dacă țin bine minte, în acel număr nu am scris nimic.

Cădnva, pe-aici trecea fâșia. Acum, unii aruncă gunoaie ori dau foc la vegetație. Foto: Lucian Oprea.

Am început, după cum bine vă amintiți, cu Văsălică Târziu, Sandu Ambruș, Gheorghe Doran, Ioan Strungariu. Din păcate, toți acești oameni nu mai sunt. Trebuie să vă mărturisesc că dintre prietenii dragi de atunci, cel mai entuziast era domnul Ambruș. Neapărat trebuie să știți că articolele la care lucrasem nu au apărut în „Cenăzeanul“ din diverse motive. Îi cer scuze astăzi lui nea Ioan Herbei că, timp de cinci duminici la rând, l-am făcut să-și ia prânzul mult mai târziu, „pentru a-mi relata fapte și întâmplări“ din fabuloasa sa viață. Observați că am folosit ghilimelele de rigoare. Firește, am protestat. Cum să vă spun?

Istoria Banatului a fost multă vreme una din preocupările mele. Am scris un articol despre evenimentele ce s-au petrecut în această parte de țară imediat după

Marea Unire. Mă pune dracul să-i mărturisesc lui Nelu Radu, secretarul de atunci al Primăriei. Și omul de atunci, care avea și el ceva cunoștințe despre ce intenționeam să public, mi-a dat de gândit să n-o fac. Curajos cum eram, am renunțat.

Fărăme de curaj am întâlnit și la Ioan Sarafolean, Ioan Damian, Zlata Pavlovici și de ce nu, la Banțu, despre care am mai scris. Tot firimituri de curaj cred c-au mai avut și tinerii mei „artiști“ cărora le-am încredințat un montaj literar cu versuri scrise de străini despre România. Asta pe la începutul anilor '80. În afară de nemeritoasele versuri ala lui Zaharia Stancu, care spunea: „Te-am iubit țară \ Te-am iubit totdeauna \ chiar \ și atunci \ Când ghimpii Tăi îmi înțepau picioarele“, cenăzenii și sutele spectatori din împrejurimi au apladat mărturisirile unor sârbi, greci, polonezi, chinezi și coreeni. Nimic nimic despre partid și conducătorul său iubit. O poezie protest a lui Bertold Brecht a fost recitată în public de Dorina Văcaru, astăzi Cercel, se chema „Sărmanul B.B.“

Îmi aduc bine aminte că oamenii cu statut social și profesional deosebit se lăsau înjurați și umiliți de niște „neica nimeni“, cum zicea Eugen Barbu. Erau medici, ingineri, care aveau școlile făcute la timpul lor și pe bune, dar înghițeau mărțaniile ăstora, de-ți venea pe ei să-i duci la spitalul care de obicei poartă nr. 9.

Probabil Dușan Baiski mă va întreba de ce nu am scris și despre cei care au încercat sau au trecut frontiera de stat a țării. Hotarul și potecașii ei au fost și au rămas o obsesie pentru el. Îi sugerez străvechiului meu prieten să facă măcar o noapte planton la granița dintre S.U.A. și Mexic. După aceea mă angajez să scriem împreună cartea pe care mi-a propus-o în martie 1990.

Gata! Am bătut prea mult câmpii, așa cum mă temeam la început (lipsă de curaj). Vă las în liniștea domnevoastră fiindcă nu-i așa, vin sărbătorile de iarnă peste noi și vă doresc cu mult curaj să le petreceți cu inima sus. Ah, am uitat, Petru Cuc, căraușul de sifoane al Cenadului de altă dată, striga tare „Hai UTA!“ într-o mare de susținători ai lui Poli. ăsta da, curaj! Bravo, nea Petre, acolo pe unde petreci acum!

Și cu asta, basta.

Ion Savu

Haiducii de pe Mureș

A căzut cortina peste turul campionatului județean de fotbal al județului Timiș, cu echipa cenăzeană clasată pe locul șapte în seria I. Aparent o clasare onorantă, dar departe de valoarea lotului și pretențiile cenăzenilor. Drept este faptul că, cu patru puncte pierdute în mod inexplicabil cu Biled și în special acasă, cu Igrîș, am fi avut o clasare pe locul cinci, loc mai onorat și mai aproape de ce am fi așteptat de la fotbaliștii cenăzeni. În mod stupid, cele două egaluri amintite s-au obținut în condiții speciale, adică cu

echipa din Igrîș, aceștia egalând în minutele de prelungire și având un om în minus pe teren. Fotbaliștii de pe Mureș sunt adevărați haiduci, adică iau de la bogați și dau la săraci, cu echipele de pe partea superioară a clasamentului sau în deplasare iau patru, cinci, șase goluri, dar, în schimb, acasă și cu „amărății“ din subsolul clasamentului, se răzbună înscriind șase, șapte, opt goluri. Deci primim multe goluri, dar dăm și mai multe, astfel cenăzenii au cel mai bun atac din serie și locul trei din cele 46 de echipe din cele trei serii al campionatului județean de fotbal al județului Timiș. Cu 58 goluri înscrise, au o medie de aproape patru goluri marcate de meci, o medie impresionabilă în condițiile amintite, când nici antrenamente nu prea fac, jucătorii fiind ocupați cu serviciul sau domiciliind în alte localități. Dacă atacul este de cinci stele, apărarea, fiind doar de o stea, cu 46 de goluri primite în 15 meciuri, adică o medie de trei goluri pe meci, se situează pe locul 14 în serie, înaintea echipelor care sunt retrogradate, Șandra sau Igrîș, care au acumulat patru, respectiv două puncte. Deci cu puțină atenție, în finalurile de meciuri se mai puteau acumula cel puțin șapte-opt puncte și, deci, se ajungea la o clasare superioară mai onorantă și mai aproape de valoarea lotului. Dacă clasarea echipei pe locul șapte nu este un prilej de mândrie, în schimb Cenadul dă golgheterul campionatului județean. Cu cinci goluri în ultima etapă, atacantul echipei, Wilhem, a ajuns la 31 de goluri marcate. Cu două goluri marcate pe meci, atacantul cenăzean are o medie de goluri de invidiat chiar și de marii golgheteri.

Gheorghe Anuichi

„Cupa Banatului“ - ediția a IV-a, cu participare internațională

În perioada 23-25 noiembrie 2012, Clubul crescătorilor de păsări de rasă și animale de blană „Nako“ din Sânnicolau Mare a organizat, în piața agroalimentară din localitate, cea de-a IV-a ediție a „Cupei Banatului“. Au participat toate cluburile din Banat, câteva din țară și chiar din trei țări străine, de Timișoara până la Constanța, de la Otopeni și Brașov până la Covasna, dar și din Serbia, Ungaria și Spania. Clubul din Sânnicolau Mare are aproape 100 de membri și grupează toți crescătorii din zonă, respectiv pe cei din Beba Veche, Cenad, Biled, Variaș, Lovrin, Comloșu Mare. Au fost expuși 888 porumbei, 348 păsări mari (găini, găște) și aproape 200 iepuri. Cu 1.400 exemplare expuse și 180 crescători expozanți, se poate afirma că a fost o expoziție relativ importantă, cu exemplare de calitate și rase diferite, unele chiar în premieră. Cu tot dezavantajul de a fi la capăt de țară, expoziția a fost vizitată de foarte mulți amatori de păsări și animale inclusiv din Serbia și Ungaria, iar târgul de animale a fost foarte mare și cu animale de calitate, la prețuri accesibile pentru toate buzunarele.

Pel lângă cele amintite, au fost expuse zeci de păsărele, adică peruși, papagali și turturele. Cea mai mare atracție, în special pentru copii, au constituit-o exemplarele exotice expuse de Cristian Günther din Chereștur. Astfel, au putut fi admirați canguri pitici, ratoni, maimuțe pitice, tamarini, bufnițe uriașe, chiar și o pisică sălbatică serwal. Acest colț al expoziției a fost evident cel mai căutat de copii și nu doar de ei, ci și de către toți vizitatorii, copii sau maturi. Deși activând într-un context de criză economică generală și existând exclusiv din cotizații și sponsorizări, asociația le-a oferit copiilor veniți în grupuri organizate (grădiniță sau școală) intrarea gratuită la vizitarea expoziției. Evident că printre vizitatori s-au numărat foarte mulți cenăzeni crescători, vizitatori și copii. Deci din nou lansez acea provocare printre crescătorii de păsări și animale mici de rasă de a se înscrie la clubul din Sănnicolau Mare, de a-și expune exemplarele pe care le cresc și care, la ora actuală, în Cenad sunt multe de calitate și foarte diversificate. Sunt numeroși crescători tineri sau mai puțin tineri, mulți prieteni de-ai mei, nu vreau să-i nominalizez, dar sper ca în viitor și Cenadul să fie mai reprezentat la expoziții și chiar se poate organiza o microexpoziție locală, cu participarea crescătorilor din comună și din vecinătate.

Gheorghe Anuichi

Sfaturi de sezon pentru gospodarii cenăzeni

Aflându-ne în preajma sărbătorilor de iarnă și a intrării într-un an nou, ne putem declara mulțumiți din punct de vedere al evoluției lucrărilor în agricultură. Astfel, după seceta din timpul verii, care a durat mai mult de două luni și care a dijmuit serios recoltele la culturile cu recoltare în toamnă, a venit toamna cu binevenitele precipitații, astfel echilibrul hidric al solului a fost refăcut în totalitate, permițând o răsărire

uniformă a culturilor de toamnă, care ocupă la nivel de comună o suprafață de 3.700 hectare teren arabil, conform datelor statistice, ceea ce reprezintă 54,6%.

După cum era de așteptat, suprafața cea mai mare este deținută de grâul de toamnă, respectiv 2.900 hectare, iar la orzul de toamnă avem o suprafață de aproximativ 800 hectare. Starea de vegetație în care se prezintă atât grâul, cât și orzul garantează o pornire bună și, de asemenea, o rezistență bună la gerurile care vor veni la iarnă. De asemenea, demn de semnalat este faptul că au fost încheiate în condiții foarte bune arăturile de toamnă.

Sub aceste auspicii, „paorii” cenăzeni pot nutri speranțe că anul care vine va fi mai bun decât anul care tocmai se încheie. În ceea ce privește lucrările care se desfășoară în lunile de început ale anului, ele nu sunt chiar așa de numeroase ca și în alte perioade ale anului. La culturile de cereale păioase înființate în toamnă se aplică fertilizarea fazială cu azotat de amoniu sau uree. O fertilizare rezonabilă se poate face cu 300 kg azotat de amoniu sau cu 180 kg uree/ha. Trebuie ținut cont că la fertilizarea cu uree, la insolație puternică pierderea de azot substanță activă este foarte mare prin evaporarea azotului amoniacal. Se verifică periodic starea semănăturilor mai ales în urma căderii unor ploii urmate de formarea poleiului, care poate să ducă, prin crusta de gheață formată, la asfixierea culturilor.

În legumicultură se execută semănarea răsadurilor în pat cald la varzoase: varză timpurie, conopidă timpurie, gulie; în februarie se pot semăna semințele de tomate, ardei, vinete țelină etc. În ferestre, dacă terenul permite, se poate semăna pătrunjelul pentru rădăcină și, la sfârșitul perioadei (februarie), chiar salată, mazăre, ridichi, spanac etc.

În pomicultură, dacă nu a fost executat tratamentul cu zeamă bordelează în combinație de 3% în toamnă, se poate face oricând cu condiția ca în aer să fie o temperatură mai mare de 5° C. Tratamentul este foarte important mai ales la piersic și cais, dar se poate executa la toate speciile, având efect asupra moniliozelor, dar și asupra mai multor boli.

Reamintim modul de preparare a zemei bordeleze concentrație de 3%: înainte cu o zi de prepararea soluției, se pune la dizolvat, în vase diferite, cu capacitate de 10-15 litri de apă, 6 kg de piatră vânăță, iar în celălalt vas se dizolvă direct în apă 6 kg de var pastă. Dacă se folosește var praf, se utilizează 9 kg până la dizolvarea completă. Amestecul se face în ziua următoare, cantitatea de soluție rezultată trebuie să fie de 100 litri. Pentru prepararea soluției în aceeași zi cu punerea la dizolvat, se folosește apă caldă la dizolvarea pietrei vinete. La amestecarea soluțiilor de piatră vânăță și var în apă se pune prima dată soluția de piatră vânăță și apoi se adaugă soluția de var. Pentru distribuire uniformă, soluția se filtrează prin sită înainte de administrare.

Tot în această perioadă se desfășoară tăierile de rodire la pomii fructiferi, ele diferențiindu-se în funcție de specie. Dintre tratamentele pentru dăunători aflați în hibernare, precum și pentru ouăle acestora putem folosi „ConfidorOil”, cu efect atât insecticid, cât și pelicular, în concentrație de 1,5%. În viticultură se încep tăierile de rodire în momentul când mugurii încep să se umfle pentru a vedea eventuale muguri înghețați. De asemenea, se pot începe plantările de primăvară, se îndreaptă șpalirul și se întind sârmele de susținere.

Având în vedere bunele auspicii sub care a debutat anul agricol, vă dorim, dragi cenăzeni, un an nou bun, sărbători fericite și La mulți ani!

Ing. Gheorghe Ivașcu

Cornulețe fine cu nucă

Ingrediente pentru aluat:

- 125 gr unt;
- 5 gălbenușe de ou;
- 50 gr zahăr pudră;
- 200 gr smântână;
- 450 gr făină;
- un praf de sare.

Ingrediente pentru umplutură:

- 200 gr nucă măcinată;
- 100 gr zahăr pudră;
- 2 albușe bătute spumă.

Mod de preparare:

Untul, zahărul pudră, gălbenușele și praful de sare se mixează bine. Se adaugă apoi smântână și se amestecă pentru omogenizare.

La urmă se adaugă făina și se frământă bine până se dezlipește de pe vas.

Se fac rulouri cu diametrul cam de 2 cm și se taie bucăți de aproximativ 1 cm, din care se formează biluțe cam de mărimea unei nuci și se dau la rece pentru cel puțin 30 de minute.

Se scot de la rece și se întind cu sucitorul, cam la 2-3 mm grosime (ca foaia de tăiței). Pe fiecare foiță se întinde cam jumătate de linguriță de umplutură și se rulează. Se pot îndoi ca și cornulețe sau se pot lăsa drepte.

Pentru umplutură se amestecă nuca măcinată cu zahărul pudră, la care se adaugă spumă de la 2 albușe. Cornulețele gata rulate se așează în tavă, pe care nu este neapărat necesar să o ungeți. Se coc în cuptorul preîncălzit la 200° C, pe șina din mijloc, 17-20 minute.

Se pudrează cu zahăr pudră cu vanilie, în stare caldă.

Mențiune: cornulețele se pot congela, dar e de preferat să fie congelate fără să fie date prin zahăr pudră. Această operație se va face după decongelare, înainte de servit.

Maria Barna

Cesniță

Cesnița este plăcintă tradițională de Crăciun la credincioșii ortodocși sârbi.

Pentru prepararea acesteia, este nevoie de 1 kg de făină, de sare și apă atât cât e nevoie pentru a se obține un aluat fin, nici tare, nici moale. Aluatul se frământă până când se desprinde de degete. Apoi se împarte în cinci bucăți și se lasă să se „odihnească” aproximativ o jumătate de oră. În acest răstimp, se pregătește o cameră caldă și un loc unde să se usuce foile de plăcintă. De asemenea, se macină 1 kg de miez de nucă.

Bucățile de aluat pregătite pentru a fi întinse se pun, pe rând, pe o masă cât mai mare și se întind până acoperă întreaga suprafață a mesei și devin cât mai subțiri, după care se lasă la uscat.

Când sunt întinse toate cele cinci foi, se pregătește o tavă unsă cu puțin ulei de gătit. Se taie o bucată de foaie de plăcintă de mărimea tăvii, se pune în tavă și se unge cu câteva picături de ulei. Apoi peste foaie se așterne un strat subțire de miez de nucă măcinat, amestecat cu stafide.

Se taie o altă foaie de plăcintă de mărimea tăvii, se întinde, după care urmează un alt strat subțire de miez de nucă și stafide.

Operațiunea continuă până când tava se umple. Înainte de umplere, însă, după două-trei straturi de foaie de plăcintă, gospodina are grijă să așeze în tavă un bănuț sterilizat în prealabil, acesta aducând noroc celui care-l găsește. Ultima foaie se unge cu ulei. Se pune tava la cuptor.

Când plăcinta este coaptă, se scoate tava din cuptor și foaia de deasupra se unge cu apă sau miere de albine, apoi se presară cu zahăr tos. Plăcinta se taie în șase-opt bucăți și se servește la masă.

Slavka Bojin

Salată de țelină

Este ușor de făcut (mai puțin răzuitul țelinei) și nu este complicată.

Salata se face în timpul iernii, în sezonul tăierii porcilor, deci când există la îndemână carne și cârnați proaspeți, făcuți în casă.

Ingrediente:

- țelină;
- smântână groasă;
- sare;
- oțet;
- zahăr.

Rădăcina de țelină se curăță de coajă și de mustăți.

Țelina se dă pe partea fină a răzătoarei de bucătărie, în cantitatea dorită.

Se adaugă smântână și celelalte ingrediente.

Se amestecă foarte bine. Se gustă din când în când, pentru a fi potrivită la gust. Se poate prepara cu două-trei zile înainte. Se ține la frigider. Înainte de servire, se mai amestecă o dată bine. Se prepară o garnitură din morcovi feliați sau dați pe răzătoare și frunze de pătrunjel.

Se mănâncă cu cârnați, carne friptă și cu cartofi fierți în apă cu sare.

În același fel se prepară și o salată din rădăcină groasă de pătrunjel răzuată, la care se adaugă puțin hrean răzuat.

La Cenad, se mai servește împreună cu cârnați, carne friptă și cartofi fierți și cu compot făcut în casă.

Pauline Huschitt

Poezie în grai cenăzean

Florica Vaida (Albu)

Notă autobiografică

„Sunt născută pe 9 octombrie 1956, la Cenad. Am urmat cursurile Școlii Generale cu clasele I-VIII din Cenad. Din 1971 și până în 1974, am urmat clasele IX-XI la Liceul Teoretic - secția umană din Sănnicolau Mare. Datorită situației materiale precare, mama a fost nevoită să mă retragă de la liceu. Dintotdeauna mi-au plăcut poeziile. Am citit toți poeții români, dar și pe cei francezi, italieni, germani. În 1976, am citit prima poezie în grai bănățean și pe urmă tot ce am putut găsi. Niciodată nu m-am gândit că voi scrie eu însumi poezie în grai. Anul acesta, în nopțile mele albe, m-am trezit cum gândesc întâmplări din viața mea în grai bănățean. Așa s-au născut primele încercări literare și acestea continuă și astăzi.“

Obreja lu' Uica Achim

„La Obreja-ntr-o grădină“
Șie mândru o cântă uica Achim
O plânjie după iel grăgina
Și noi șie-l cunoaștem îl jelim.

Când l-am văzut io prima oară,
Puțân la trup, un om ca orșăcare,
Nu m-am ghingit că are glas dă mierlă
Și șie frumos șcie a cânta o doină.

Ghingeam că vād năincea ochilor,
Munți nalț', pădurili bătrâne,
Cerbii șie s-adapă la izvor,
Fișiori și mândre fece cu doruri nămplinice.

Acuma Nica Achim o să cānce-n șeruri
Sî mă ghingesc că sfinț și înjieri îl ascultă,
Și muritorii ai dă rând
Iș șcierg dă pă obraz lacrima ascunsă.

Ce-ai dus mult prea dăvreme uica Achime
Rămānem noi cu dorurile tăle
Cu doinile șie le doineai odată
Sî care or pringe rădășină
„La Obreja-ntr-o grădină“.

Prima bițiclă

Pă la șapce ani șă șeva
Am vrut să-nvăț pă bițiclă
Cum acas n-avem niși una,
O rămas numai dorință.

D-poi în vacanța mare
După primul an dă școală
Am plecat la Tărămia
Pă la neamuri, după mamă.

Uica Toni avea bițiclă
Dă pă la nemți cumpărată,
Merjea numai el cu ia,
O țanea tāt uncuiată!

Într-o ză am prins mămentu
Am pus mâna pă cheiță
Am luat-o ș-am ieșāt
Mereuț cu ia pă uliță.

M-am suit cum am putut,
Că a frasului bițiclă
Nișicum nu o vrut să stea,
S-apleca șă mă trāncea.

Bucurie, dāntr-o dată
M-am trezāt că merg cu ia.
După veo tri pedale,
Jos am fost io păstă ia.

Șie amar șă șie durere,
Jienunchi șă coace belice,
Un cucui cât pumnul-n frunce,
Șă țoalili terfelice.

Înșepui să plâng da iuce,
Șie-am văzut m-o pus pă gânduri
Bată-ce, Florică, bată, nu norocu!
Grumăzarea, șie-n pod îi spānzurată.

Corman rupt, o roată cāră
Șă o gumă dāzumflată
Vai dă capu tău, Florică,
Dăsară șie ce-așceaptă.

Numai zăc nimic și-o fost
Când o vint acasă uica
S-o uitat lung la bițiclă
Șă la biata dă Florica.

Acum trecură anii,
Șă-i o vorbă înțāleaptă
Că primu mers pă bițiclă
Nu îl zăuiț nișiodată.

Pelerinaj la Locurile Sfinte (IV)

În cele ce urmează, vom afla de ce se numește pelerinajul „în Israel și peninsula Sinai”.

După cum am încheiat în numărul precedent, primei nopți petrecute pe pământ egiptean i-au urmat zorii zilei ce avea să ne dezvăluie peisaje cum nu am fost obișnuiți a le vedea până atunci. După dejun, pornim la drum și, nu departe de aici, coborâm spre a ne imbarca în două vapoare care aveau să ne ducă spre larg. Acestea aveau partea de jos din sticlă, ceea ce ne dădea posibilitatea de a vedea fundul mării ca în palmă, în toată splendoarea sa: colonii de corali de felurite culori precum și pești de specii din cele mai curioase; însă ce a surprins cel mai mult erau peștișorii zburători. Cu toate că este greu de crezut, este într-un totu adevărat. Cam de 10 cm lungime, de culoare maronie, aceștia țâșnesc brusc din apă, în bancuri de vreo 10-15 bucăți, se ridică până cam la un metru deasupra mării și scot un bâzâit ca de bondar, datorită înotătoarelor laterale pe care le folosesc ca aripi. Cu toată osteneala mea, nu am reușit să le fac măcar o poză, fiindcă zburau prea repede!

Situată în partea de nord-est a Egiptului și în partea de sud a Israelului, peninsula Sinai are o frumusețe aparte; aici se întâlnesc, în contrast, arșița zilei cu frigul nopții, nisipul auriu-argintiu cu azuriul cerului ce se reflectă în apele Mării Roșii; stâncile roșii ce se ridică din pustiu asemenea unor lame îndreptate spre cer, pe de o parte, iar în partea opusă nesfârșitul mării; simplitatea caselor de beduini și luxul hotelurilor; un loc cu o bogată încărcătură istorică, în special în legătură cu cea a poporului ales.

Spre acest loc s-au îndreptat israeliții conduși de Moise, când au ieșit din robia egipteană, continuându-și drumul spre țara Canaanului. Drumul lor a fost foarte greu, ei îndurând tot felul de lipsuri și primejdii: fără apă, fără alimente, trebuiau să îndure arșița soarelui, urmăriti de oștile faraonului care a realizat marea pierdere de sclavi prin plecarea lor, ori amenințați de șerpi veninoși; toate acestea au făcut ca de fiecare dată când dădeau de o astfel de încercare să-i reproșeze lui Moise că mai bine le-ar fi fost să rămână sclavi în Egipt decât să piară pe drum.

Pentru toate aceste îndoieli au avut să plătească, deoarece exodul lor nu s-a încheiat decât după 40 de ani și niciunul din cei plecați nu a ajuns în Canaan, decât urmașii lor. Însă în toate aceste încercări au fost mereu ajutați, Dumnezeu le era în preajmă chiar dacă ei uitau destul de repede ajutorul primit.

Hrana le era trimisă din cer sub forma unor bobite mici și albe numite mană (de aici expresia mană cerească), stoluri de prepelițe le erau trimise tot în purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de poporul său, apa scoasă de Moise din piatra seacă cu toiagul miraculos, toate acestea au făcut ca să poată trece cu bine peste toate aceste strâmțorări. Tot cu toiagul lui Moise a fost despicată în două Marea Roșie, ca să o traverseze fugarii ca pe uscat, din calea ostașilor egipteni. Mai nou, diferite documentare adeveresc faptul

că au fost descoperite pe fundul acestei mări mărturii care confirmă trecerea prin mare a poporului eliberat, rămășițe de care de luptă egiptene.

În toată lumea antică nu a existat nici un loc atât de pustiu și lipsit de importanță care să fi devenit atât de sfânt și legendar ca Sinaiul din Arabia, locul unde Moise l-a întâlnit pe Dumnezeu. Tot aici se găsește și vechea vatră monahală a Mănăstirii Sfânta Ecaterina, cunoscută până în secolul al optulea sub denumirea de Rugul Aprins. De unde această denumire?

Biblia ne spune că pe vremea când Moise era un simplu păstor și-și purta oile prin aceste locuri, a dat peste un rug (tufiș de mărăcin) în flăcări; acesta ardea și nu se mistuia. Atras de necunoscut, Moise se apropie de el și aude un glas ce-i poruncește să „se descalțe căci locul pe care calcă este sfânt”. Era glasul lui Dumnezeu ce-l chema pe Moise la o mare responsabilitate; de a fi salvatorul neamului său.

După această introducere să revenim la pelerinaj: ce ne așteaptă în această zi? După un drum de câteva ore prin deșert, cam 300 de km, în care nu am avut timp să ne plictisim, căci este o plăcere într-un autocar climatizat, ghidul ne dă răspunsuri la întrebările noastre curioase, ne îndreptăm spre mănăstirea Sf. Ecaterina.

Aici, în curte, sub aspectul unei tufe, înrudit cu trandafirul și pe numele științific de *Rubus Sanctus*, putem vedea urmașul rugului lui Moise. Această plantă are o viață extrem de lungă, ceea ce dă credibilitate științifică tradiției. Este singurul exemplar din această specie din toată peninsula Sinai și orice încercare de a o înmulți a rămas fără succes. Aici, în anul 330, Sfânta împărăteasă Elena, mama marelui Constantin, a construit o bisericuță pe locul rugului, altarul ei aflându-se pe rădăcina acestuia.

Participăm la vecernie, suntem miruiți, iar la plecare primim un inel.

Ne îndreptăm spre Morgenland - reședința de o noapte spre urcușul ce-l avem de făcut în noaptea următoare. În drum, deși seara s-a lăsat de-a binelea, ne oprim la niște „mall-uri” cu totul deosebite, pentru mici cumpărături, lanterne, baterii; la intrare, pe niște măsuțe scunde, pahare aburind, cu ceaiuri divers aromate, din ierburi de deșert, ne îmbie tentant. Încă de pe drum am aflat că au efecte tămăduitoare pentru diverse afecțiuni. Am luat unul la întâmplare și efectul a fost neașteptat - oboseala a trecut ca prin farmec. Cineva, care nu mai putea de răcit, se interesează ce ar fi bun pentru suferința sa, neștiind ce să aleagă de pe tavă; ia un pahar la întâmplare și minunea se produce - se simte mult mai bine!

Pregătirea mult așteptată pentru urcușul pe munte: aici cel ales de Dumnezeu, Moise, a primit tablele legii, cuprinzând cele zece porunci, întâlnirea cu aceste locuri nu te poate lăsa indiferent; întrebări firești ne încearcă: oare cum va fi? Oare ce vom vedea? Aflăm că plecarea va fi la ora 2 a nopții. Pentru cei care nu pot urca, au posibilitatea să meargă a doua zi la Sf. Liturghie, la Sf. Ecaterina.

Preot Gheorghe Covaci

Ziua Asociației Culturale „Concordia“ Cenad

